

HFK regionale utviklingsmidlar søknad om tilskot – vedlegg 1:

Hardangerbadet

eit stort nytt bade-, helse-, trenings- og velværesenter i Kvam

Prosjektomtale

15. april 2015

Hardangerbadet (HB)

- eit stort nytt bade-, helse-, trenings- og velværesenter er under planlegging i Kvam.

Hardangerbadet AS er eit privat selskap som har drive fram planar, forprosjekt, finansiering og samarbeid for å realisera prosjektet. Samarbeid med folket, næringslivet, Kvam herad, Hardangerrådet, Hordaland Fylkeskommune, Helse Bergen og NFR/EXTRA stiftelsen (3 mill) har vore viktig for at Kvam heradsstyre 19. mai 2014 vedtok å gå tungt inn i prosjektet, blant anna med intensjon om økonomisk støtte på samla ca 25 mill NOK (vedlegg).

HB skal lokaliserast på ei fantastisk tomt sentralt i Øystese ved sjøen og skal knytast saman med Hardangerfjord Hotell. HB får eit brutto areal på ca. 5.900 m². Saman med utviding av hotellet er investeringane budsjettert til over 216 mill. HB vil skapa mellom 30 og 50 nye arbeidsplassar. HB AS planlegg byggjeart innan 1 år og opning av senteret innan 3 år.

1.	Symje/badeanlegg (HB KF og HBE AS)	2.050 kvm
	Teknisk rom	1.690 kvm
2.	Helsedel og treningscenter 2.etg (HBE AS)	1.040 kvm
3.	ANS Helsebanken (privat del)	500 kvm

I tillegg skal Hardangerfjord Hotell bygningsmessig integrerast med HB.

Dei fire partane skal delvis dela areal, personale og andre kostnader for å vera kostnadseffektive og oppnå maksimal synergieffekt.

HB skal bli eit unikt og fullintegrert helse-, aktivitets- og velværesenter. Det vert satsa spesielt på forebygging og behandling av muskel, ledd og skjelettsjukdomar, samt livsstilssjukdomar inkludert ernæring.

HB AS skal, saman med Kvam heradet, byggja opp tilbud, aktivitetar og arbeidsplassar som vil skapa vekst og utvikling i Kvam og Hardanger som eit godt og attraktivt samfunn for gamle og nye innbyggjarar.

HB AS skal no samarbeida med Kvam herad om fagleg innretning, utforming, økonomiske forhold, organisering, medeigarskap og komplementære aktivitetar. Samarbeid med Hardangerrådet, dei andre kommunane i Hardanger og Hordaland Fylkeskommune skal fortsetja. Arbeidet med fullfinansiering med minst mogleg lån vert også prioritert.

Å skapa ein attraktiv og helsefremjande møteplass er eit felles mål.

Totalprosjektet:

Hardangerbadet (HB), Hardangerfjord Hotell (HH) og ANS Helsebanken

Samla utbygging i samband ved dette prosjektet er:

Hovudprosjektet	Investering (mill NOK eks mva)
1. Hardangerbadet (HB)	
a. Hardangerbadet KF	72
b. Hardangerbadet AS (HB AS)	64
c. ANS Helsebanken	13
2. Hardangerfjord Hotell	60
Totalt	209

Hardangerbadet (HB) skal innehalda tre integrerte hovudanlegg med ulike eigarar :

1. Symje-/badeanlegg	Hardangerbadet KF *
2. Legesenter	ANS Helsebanken
3. Komplementær aktivitet**	Hardangerbadet AS

*KF=Kommunalt føretak (Viser til vedtak i Kvam heradsstyre 24.aug. 2015)
Arbeida for avtalar med nabokommunar.

** Komplementær aktivitet er kommunehelse, fysioterapi, kiropraktikk, massasje, SPA, trening, ernæring, fotterapeut, trenings- og mestringscenter, mm)

Prosjektet skal no planleggast ferdig, kalkulerast des. 2015 og lysast ut på anbod feb. 2016.

Visjon for HB

Betre fysisk form og helse for ein betre kvardag.

Hovudmål for HB

1. Skapa eit høg-kvalitets og integrert symje-, helse- og aktivitetstilbod samt møteplass for folk i Kvam, Hardanger og Hordaland.
2. Skapa ein attraktiv konkurranse-, kurs- og konferansearena for symjing og helsefremjande arbeid for heile landet.
3. Skape eit 5. generasjons folkehelsebad - eit fyrtårnsprosjekt med overføringsverdi til andre regionar i inn- og utland.

Nokre stikkord: bad, helse, trening, velvære, symjing, vass-sport, helsefremjande, folkehelse, levevilkår, livsstil, førebyggjande, friskleggjara, klara seg sjølv, friskliv, læring og mestring, heilthetshelse, fysisk aktivitet, aktivitetsmedisin, fysisk og psykisk helse, muskel-skjelett og ledd-sjukdom, ernæring, tverrfagleg, komplementær, attraktiv, oppvarma sjøvatn, saltvatn basseng, terapibasseng, hotell, vekst og utvikling i Kvam og Hardanger

Målgrupper og infrastruktur

HB er for alle i alle aldersgrupper: friske inkludert skule-elevar, funksjonshemma, muskel-, ledd- og skjelett-sjuka, revmatikarar, helse- og rehabiliteringspasientar, innvandrarar og tilreisande.

Badeanlegget er også for dei som treng det mest, til dømes dei som ikkje kan symja, og dei som treng stimuli for meir fysisk, mental og sosial aktivitet. Dei som ikkje kan gå i naturen, bruka idrettsbanar og hallar, skal vera svært velkommen i HB.

Trenings- og konkurransebasseng (25 x 12,5 m m/5 banar) er hovudbasseng med stor kapasitet. Bassenget er godt eigna for konkurransesymjing og andre vass-sport som til dømes vasspolo og undervassrugby. Det er planlagt for stuping frå inntil 3 m høgd. Anlegget vil ha tribunar for publikum.

Opplærings- og terapibasseng (12,5 x 8,5 m, 34° C, tilrettelagt også for funksjonshemma) vil vera til stor verdi for revmatikarar, ryggpasientar og andre med muskel-, ledd- og skjelettsjukdomar. Folk under rehabilitering kjem lettare i fysisk aktivitet i varmt vatn. Andre målgrupper som synes å føretrekkja varmare vatn er gravide (førebyggja bekkenløysing), babyar (babysymjing), mange barn (symjeopplæring) og eldre.

Leike- og familiebasseng for alle og spesielt barn skal ha massasjedysar, symjestrøm og rutsjebanar. Det er ein populær og god måte for å leika seg og for å auka den gode kjensla og tryggleiken i vatn. Rørsle og aktivitet i vatn er inspirerande, velgjerande og leikprega.

Sjøvatn (50% salt samanlikna med sjø) i alle bassenga gjev betre komfort enn tilsett klor. Det er attraktivt og gunstig for personar med allergi, hud- eller lungesjukdom.

Helsedelen, treningscenteret, og møteplassen vil kunne brukast separat eller komplementært til badeanlegget. Sjå seinare.

Tonus fysioterapi og trening AS er eit populært treningscenter i Bergen med brei fagleg kompetanse.

Selskapet har spesialisert seg på:

- ✓ rygg - nakke – skulder

Selskapet er:

- ✓ treningsrettleiar for bedrifter for reduksjon av sjukefråvær
- ✓ ein del av Olympiatoppen Vest-Norge sitt idrettsmedisinske senter

Selskapet har avtale med dei fleste forsikringsselskap i Norge, 60% av kundemassen er private kundar.

Helsebanken Fysioterapi vil gå inn i eit samarbeid med Tonus for å utvikla helsetilbod i 2. etg. i bygget.

Helsebanken Legesenter vert ei viktig brikke i HB. Legesentert vil spesialisera seg på fagområde som er planlagt utvikla i HB.

Hardangerfjord Hotell blir nyttig for tilreisande brukarar samt eigna for kurs, konferansar og symjekomkurransar. Hotellet satsar blant anna på kurs i helsefremjande ernæring/matlaging.

Bakgrunn

Nordmenn har bra helse og gode leveutsikter, men velstandsutviklinga krev auka fokus på førebygging av sjukdom. Nye folke- og livsstilssjukdomar som overvekt, diabetes type 2, muskel- og skjelettlidingar og lettare psykiske sjukdomar, er i stor grad knytt til for liten fysisk aktivitet, feil ernæring og sosial isolasjon.

Arbeidslivet vårt er blitt mekanisert og bil, PC og TV inaktiverer oss. Dette aukar behovet for meir fysisk aktivitet i fritida. Leik, trivsel, kvalitet, og sosialt fellesskap, er nøkkelord for gode tilbod innan mosjon og trening. Dei som er i dårlig fysisk form, treng slike tilbod mest.

Handlingsplanen for fysisk aktivitet 2005 – 2009 peikar på nødvendige tiltak for å oppnå auka fysiske aktivitet i folket:

- Tilrettelegging av fysiske omgjevnadar med vekt på tilgjengelegheit for alle
- Bidra til at det finst lokale lågterskeltilbod og gode tilhøve for fysisk aktivitet på fritida og på viktige arenaer som barnehage, skule og arbeidsplassar
- Motivera til ein aktiv livsstil

Symjekompetansen i Norge og Hardanger er fallande og for mange druknar. Skulebasseng har vore ein populær innretning i fleire 10-år, men vedlikehald og drift er dyrt, og mange bad blir lagt ned. Skulebassenga i Norheimsund og Øystese er av eldre dato og lagnaden deira usikker. Sjå meir seinare.

Sjukdomar relatert til musklar, ledd, skjelett og livsstil er ei stor og aukande utfordring. Over halvparten av alt sjukefråvær er relatert til muskel- og skjelettplager. Om lag 800 000

har ryggplager («mørketall»), og 300 000 muskel- og skjelettplager. Det offentlege helsevesenet synes ikkje å prioritera desse sjukdomane på same måte som kreft, hjertesjukdom og sjukdom hos barn. Å førebyggja og betra behandlingstilbodet for slike sjukdomar vil ha stor effekt på helse, funksjon, mestring og livskvalitet/livsglede, og vil auka folks deltaking i samfunn og arbeidsliv.

Glede, fellesskap og synleg resultat motiverer mange til nødvendig aktivitet, gjerne under god og inspirerende fagleg rettleiing. Kvam og Hardanger har behov for fleire gode møtestader, inkludert betre tilbod til mange innvandrarak. Både innvandrarak, kvemningar og hardingar har behov for helsefremjande arenaar der dei kan møtast og verta kjende med kvarandre. HB ynskjer å vera ein attraktiv arena med gode tilbod for alle, men særleg for dei som treng ein oppmuntring i ein elles utfordrande kvardag.

Fuktig og kaldt vestlandsklima gjer innandørs tilbod meir attraktivt. Geografisk nærleik aukar interessa og bruken av slike anlegg.

Folk og næringsliv i Kvam i Hardanger har i 10 år arbeidd fort å etablara eit bade-, trenings- og velværesenter for å betra helse- og livskvalitet hos folk i kommunen og dei som kjem på vitjing. Lange og gode tradisjonar innafor utdanning, kultur, idrett, lag og organisasjonar medverkar til dette. I 2012 vart Helsebanken (lege- og fysioterapi) integrert i prosjektet for å styrkja helsedelen i HB. Alle 7 kommunane i Hardangerrådet ynskjer HB velkomen som ein felles bade-, helse-, trenings- og velværearena, og som eit senter med høg kompetanse på ernæring, fysisk aktivitet, muskel og skjelettlidingar.

HB – eit prosjekt til nytte for individ og samfunn

HB blir eit unikt helsefremjande senter der eit mangfald av fagfolk innan helse, ernæring og fysisk aktivitet skal samhandla til det beste for brukarak og samfunn. Dei tilsette ved HB vil kontinuerleg auka kunnskap og kompetanse på relevante fagområde, til dømes symjing, trening, ernæring, muskel- og skjelettsjukdomar, aktivitetsmedisin og rehabilitering. HB ynskjer å gje inspirasjon og resultat gjennom varierte tilbod og opplevingar.

I HB kan brukarane velja individuelle tilbod eller gruppetilbod. Dette gjeld både innanfor badeanlegget og helse- og treningscenteret. Skuleelevar og andre skal få tilbod om profesjonell symjeopplæring.

HB gir stor moglegheit å integrera fagfolk, auka og spissa kompetansen deira, og byggja eit godt samarbeid med frivillige organisasjonar, private og offentleg verksemder. Dette vil bidra til å optimalisera folkehelsearbeidet i heradet og i Hardanger. Samarbeid med relevante miljø i Helse Bergen/Haukeland Universitetssjukehus er innleia og vil sikra kompetansebygging og fagleg topp tilbod. Universitetet i Bergen skal medverka til FoU og dokumentasjon av meirveriden i eit slikt prosjektet.

Symjing og bading

Kvam kommune strekkjer seg 9 mil langs Hardangerfjorden, har ei lang kystlinje og innbyggjarar som brukar sjøen, vatna og elvane mykje. Symjekompetanse er derfor viktig.

Det er ikkje statistikk på symjekompetansen i kommunen/regionen, men den er neppe betre enn i resten av landet. Symjekompetanse hos halvparten av 10-åringane er langt under det offisielle målet, og må betrast.

Tilgang på symje-/badeanlegg i regionen er ikkje god. Dei kommunale skulebassenga i sentrale område av kommunen er av eldre dato, er dyre i drift og opne berre deler av året (oktober-mars) og stort sett i skuletida. Kvam kommune ynskjer eit slikt heilårsanlegg for skuleelvane. Eit moderne symje-/badeanlegg vert no bygd i Bergen 90 km og 90 minuttar frå Øystese, det vil i mindre grad vera tilgjengeleg og brukt av folk flest i Hardanger og Sunnhordland.

Bade/symjeanlegget i HB inkluderer profesjonelt konkurranseanlegg, varmt opplærings- og terapibasseng og leike-familiebasseng. Opningstida vert frå morgon til kveld heile året med godkjende badevaktar. Målgruppa er alle, og spesielt dei som ikkje kan symja.

Leik og glede skal stimulera til symjekompetanse og til ei sunn sjel i ein friskare kropp. HB ønskjer å gje tilbod til både barnehagar, grunnskular og vidaregåandeskular i Kvam og nabokommunar når det gjeld tilvending i vatn /*vasskjensle* og symjeopplæring. Tilleggs-tilvenning i kaldt vatn er viktig, og «Fjorden» tett ved byr på ei slik moglegheit.

Det drukningsførebyggjande arbeidet skal skje i samspel med skulen si opplæring, fritidstilbod frå frivillige organisasjonar og foreldra si oppfølging av egne barn. Dei frivillige organisasjonane legg til rette opplæringstilbod på fritida som støttar opp om skulen si målsetting. Foreldra har og skal stimulerast til å ta eit særskilt ansvar for å følgja opp egne barn og veta kva ferdigheiter dei har.

Læreplanverket for Kunnskapsløftet (LK06) omhandlar læreplanen for kroppøving der symjing og livredning er eit obligatorisk emne.

Figuren nedanfor viser korleis læreplanen i kroppøving legg opp undervisninga i symjing. HB vil søkja å etablera eit godt fagleg samarbeid med aktuelle skular i Kvam og aktuelle lag og organisasjonar som har symjing/vatn aktivitetar som tilbod.

10. ÅRSTRINN

Symje på mage og på rygg, og kunna dykka. Forklare og utføre livberging i vatn og livbergende førstehjelp

4. ÅRSTRINN
Vera trygg i vatn og vera symjedyktig

Kunna ferdas ved og på vatn og gjera greie for farane

7. ÅRSTRINN

Utføra grunnleggjande teknikkar i symjing på magen, på ryggen og under vatn

Friluftsliv, enkel førstehjelp og emner i andre fag

Figur 1 viser eksempel på ein samla opplæring i symjing og livredning og korleis nærmiljøet kan involverast i opplæringa

Det nødvendige grunnlaget for symjing og livredning vert lagt i løpet av dei fire første årstrinna. All opplæring på seinare årstrinn tek utgangspunkt i at eleven er symjedyktig.

Symjeopplæring er primært knytt til å førebyggja drukning. Men samstundes er det viktig å sjå på andre grunnar til at barn og unge må læra å symja. Friluftslivet inneheld ofte bading, symjeturar, spel med ball i vatn, dykking, snorkling, bruk av båt, kano og kajakk med vidare. Dei som deltek i slike aktivitetar, må vera bevisst på farane ved bading i sjø og vatn og bruk av fjøra og strandsonen. Utflukter ved og rundt vatn og elvar utan bading kan og vera risikofylt. Alt dette viser kor viktig det er å ha vasskjensle og vera symjedyktig. Samstundes gjer gode symje- og livredningsferdigheiter den enkelte moglegheit til å halde på med dette som ein sosial aktivitet eller som ein idrett på fritida. Dessutan vil regelmessig symjing førebyggja lidingar i musklar og ledd, spesielt nakke- og ryggsjukdom. Ein avgjerande faktor for å førebyggja drukning blir å vidareføra symjeopplæringa slik at eleven beherskar dei utfordringane og den variasjonen dei møter i ulike fysiske miljø.

HB ønskjer å etablere ein arena kor lokale idrettslag kan byggja opp symjegrupper både for breidde og konkurranseaktivitet. På sikt kan det også vera aktuelt å skipa til både lokale og regionale symjekonkurransar. I tillegg til symjing vil HB tilby gode anlegg for stup, vatn polo, undervassrugby, synkronsymjing med meir.

Sjøsportsport

Hordaland Fylkeskommune har foreslått dette som komplementær aktivitet. HBs nærleik til sjø og Hardangerfjorden som glimrande arena for kajakk og kano, gjer dette interessant som ein komplementær aktivitet. HB har dialog med Hardanger kajakk-klubb om dette. Spelemidlane gjer ekstra støtte til bygg for utstyr til vass-sport, slik som kajakk og kano, og HB har ledig plass i underetasjen.

Idrettslag

Fleire idrettslag i Kvam er interessert i aktiv deltaking i HB. Idrettsmiljøet er godt og mange eliteutøvarar har stimulert til rekruttering av ungdom til god idrett. Til dømes vann ein skiskyttar frå Ålvik VM gull for junior (stafett) i 2013. Aktive trenings- og idrettsutøvarar vil nytta godt av HB sin tilbod om kosthaldsrettleiing, optimalisering av trening, symjing/bading, og profesjonell bruk av avansert testapparatur eventuelt eit testlaboratorium..

I mange år har det vore ynskje om å skipa ein symjeclubb i Kvam. Mangel på adekvate symjeanlegg har hindra dette. Byggjstart på eit nytt symjeanlegg, vil bety starten på ein slik clubb, kanskje også andre vass-sportsklubbar (sjå seinare).

Øystese Idrettslag (ØIL) har vore samarbeidspart med HB i mange år. ØIL vart skipa for over 100 år sidan. ØIL er interessert i å ta del i både eigarskap og drift av HB.

Dei offentlege vidaregåande skulen (VGS) i Kvam er kjende for eit godt kultur- og idrettsmiljø. Gutelaget til Rossvoll volleyball vart i 2012 Norgesmeister for VGS og i 2013 Norgesmeister for junior (U19).

Fokus på folkehelse

Førebyggjande og helsefremjande arbeid skal vera ein raud tråd i HB, spesielt innan bading, ernæring, muskel, ledd & skjelett og aktivitetsmedisin. HB vil kunne gi eit sterk bidra til førebyggjande og helsefremjande arbeid i Kvam og Hardanger.

Folkehelsearbeid handlar om å skapa gode oppvekstvilkår for barn og unge, førebyggja sjukdom og skadar, og utvikla eit samfunn som legg til rette for sunne levevanar, vernar mot helsetruslar og fremjar fellesskap, tryggleik, inkludering og deltaking (Folkehelselova §3).

Folkehelsemeldinga, God Helse – felles ansvar (St.meld 34, 2012-2013) understrekar at kommunane bør/skal styrkja arbeidet sitt omkring endring av levevaner (kap. 5), spesielt når det gjeld tobakk, alkohol, ernæring og fysisk aktivitet. Den enkelt har ansvar for eiga helse og vil stå ansvarlege for sine val, men samfunnet bør og kan leggje til rette for at kvar og ein kan ta helsegunstige val. Politikarar og styresmakter freistar å vekcja oss alle til å ta større ansvar for eiga helse og velferd.

Samhandlingsreformas hovudmål er gode helsetenester nærast mogleg, auka helsefremjande og førebyggjande innsats i kommunane, samt tverrsektorielt folkehelsearbeid (St. meld nr 47 2008-2009).

Helsedirektoratet har nyleg proklamert ein storgevinst på auka fysisk aktivitet i Norge: Dersom fire av fem nordmenn aukar den fysiske aktiviteten frå inaktiv til litt aktiv eller frå litt aktiv til noko meir aktiv, vil den årlege velferdsgevinsten bli på 239 milliardar kroner.

Friskliv og mestring

Utvikling i helsetilstanden heng saman med ei rekke utfordringar knytt til tobakk, kosthald, fysisk aktivitet, kroppsvekt, og psykisk helse.

Nasjonal helse- og omsorgsplan (2011-2015) vektlegg styrking av den helsefremjande og førebyggjande innsatsen for å hindra at sjukdom oppstår og utviklar seg (St.meld. nr. 47 - 2008-2009). **Helse- og omsorgstenestelova** vektlegg kommunens plikt til å yta tenester som fremjar helse og søkjer å førebyggja sjukdom, skade og sosiale problem. Men å endra levevaner kan være ein krevjande prosess.

Frisklivssentralar vert no etablert på kommunalt nivå for å hjelpa folk til positiv livsstilendring gjennom metodar med dokumentert effekt. Det å delta i grupper i regi av ein frisklivssentral kan i tillegg medverka til auka motivasjon og til nettverksbygging.

Frisklivssentralen kan være eit eigna tilbod til dømes til personar som står i fare for å falla ut av arbeidslivet på grunn av muskel- og skjelettsjukdom eller psykiske plager, personar som har auka risiko for å utvikle type 2-diabetes, eller personar som har utfordringar knytt til overvekt.

Frisklivssentralen kan nyttast som ein tidleg innsats for å førebyggja sjukdom og kan være eit tilbod til personar i eit behandlings- eller rehabiliterings forløp.

Lærings- og mestringssentre arbeider for at pasientar, brukarar og pårørande skal få informasjon, kunnskap og hjelp til å handtera langvarig sjukdom og endra helse. Tiltak utviklast i samarbeid mellom fagpersonar og brukarar. Kommunane støttar spesifikke 12 vekers kurs, til dømes «bra mat for betre helse», «ryggskule», type 2 diabetes, livsstil for

overvektige, osteoporose, astmatikarar, rus og psykiatri, røykeslutt. Det skal tilretteleggjast for at desse fortset å bruka frivillige tilbod i HB.

Kommunale frisklivssentralar og lærings- og mestringsentre heng nært saman med omsyn til innhald og målgrupper. Det er ingen fasit på korleis tenestene skal organiserast i dei ulike kommunane og i samarbeid mellom kommune- og spesialisthelsetenesta og andre sektorar. Geografiske omsyn, helse-utfordringar og eksisterande tilbod vil påverka val av modell. Samarbeid vil gje meir heilskaplege tenester. HB ynskjer å bidra til at Kvam herad og heile Hardangerregionen i samarbeid med Helse Bergen kan utvikla gode modellar og eit godt samarbeid mellom ulike tenestenivå og frivillige organisasjonar, inkludert friskliv- og lærings- og mestringsstilbod.

Muskel-, ledd- og skjelettsjukdomar vert eit naturleg førebyggjande og terapeutisk satsingsfelt i HB. Legane som skal inn i HB ynskjer å spissa kompetansen på desse felta, slik at HB kan utvikla seg til eit høgkompetent tilbod innanfor desse fagområda. Rørsle og styrketrening i varmtvatn basseng og treningscenter gjev gode resultat, spesielt mindre smerter og medikamentbruk og auka deltaking i arbeidsliv og samfunn. Det er ein positiv dialog med relevante fagmiljø i Helse Bergen om samarbeid, kompetansebygging og FoU.. Norsk Revmatikarforbund (NRF) er ein god samarbeidspartnar for HB. EXTRA stiftelsen har løyvd NOK 3 mill. NOK til HB/terapibassenget. HB ynskjer ytterlegare 6 mill. NOK då dette blir blant dei viktigaste satsingsfelta i HB.

Balanse- og styrketrening passar god inn i dette satsingsområdet. Musklar kan styrkast uansett alder. Betre styrke stabiliserer ledd og minkar smerter. Sterkare muskulatur gir også betre balanse som igjen vil betra gangfunksjon og sosial tilgang for mange eldre, slik at dei lenger kan klara seg sjølv. Det vil og hindra fall og beinbrot. Samla vil dette redusera individuelle lidningar og offentlege helseutgifter.

Rehabilitering/dagtrening passar også godt for profilen i HB. Varmtvatn terapibasseng og mangfald av fagkompetanse i eit positivt miljø vil gje attraktive og optimale tilbod. Ambisjonen er at dette vert så nyttig at folk frå andre delar av landet vil bruka HB kombinert med overnatting på hotellet.

Funksjonshemma: Personar med nedsett funksjonsevne vil i HB få høve til helsetenester, bading, trening, personleg utvikling og livsutfolding individuelt eller saman med andre. Treapibassenget vil vera ein attraktiv treningsarena for desse.

Psykisk helse: I utgangspunktet er ikkje personar med psykiske utfordringar ei primær målgruppe for HB. Forsking viser at fysisk aktivitet, god ernæring og sosialt miljø har gunstig effekt på psykiske lidningar. På den måten vil HB ha ei helsefremjande rolle også for denne gruppa. HB støttar fagmiljøa som ynskjer å knyta til seg ein psykolog eller psykiater. Dette vert også vektlagt av samarbeidpartar i Helse Bergen.

Fagleg koordinator: Med så mange ulike funksjonar, fagpersonar, organisasjonar og brukarar vurderer HB å engasjera ein fagleg leiar for å for å koordinera og optimalisera tiltak for betre helse. Ein slik person kan også leia ein Frisklivssentral og eit Lærings og mestringscenter.

Kunnskap- og kompetansebygging

Folkehelsemeldinga, God Helse – felles ansvar omtalar i punkt 5.5.2 at spesialisthelsetenesta har et spesielt ansvar overfor kommunane når det gjeld rettleiing, kunnskaps- og kompetanseutvikling innanfor førebyggjande arbeid.

HB ynskjer eit nært og godt samarbeid med **høgkompetente fagmiljø** innan helse, spesielt innan ernæring, fysisk aktivitet, muskel- og skjelettsjukdomar og folkehelsearbeid. Helse Bergen/Haukeland Universitetssjukehus er ein naturleg samarbeidspartnar, og det er innleia ein dialog med fleire aktuelle fagmiljø. Også relevante fagmiljø ved Universitetet i Bergen, Høgskulen i Bergen og Idrettshøgskulen i Oslo er ynskte samarbeidspartar, spesielt med tanke på masteroppgåver og doktorgrader. Forskningsrådets nye Offentlig sektor-ph.d. kan passa godt her. Det er ein klar ambisjon om å utvikla nye helsetilbod og dokumentera nytteverdien av desse.

FoU: HB blir eit unikt prosjekt i Norge. HB ynskjer å bli ein modell med overføringsverdi til andre. Derfor er det viktig å dokumentera og evaluera nytteverdien av tilboda i HB. Det skal gjerast saman med Helse Bergen og Universitetet i Bergen (sjå ovanfor). Resultata skal formidlast i møter og på kurs og konferansar, i fagtidsskrift, i rapportar og i media. Sjå etikk under.

NAV: Det er innleia dialog med NAV i Kvam og på Fylkesnivå med tanke på aktiv rehabilitering av sjukmelde og uføre.

HB og hotellet ynskjer å stimulera til lokale, regionale og nasjonale konkurransar, kurs og konferansar for brukarar og organisasjonar. Vi vil leggja til rette for samlingar for helse- og treningsarbeidarar, idrettslag, mv, gjerne med fokus på teamarbeid og samhandling.

Etiske forhold

Personar i terapibassenget og deler av treningssenteret skal få tilbod om fysisk skjerming til visse tider. Men HB ynskjer at flest mogleg skal integrerast og «friskleggjerast» i det store fellesskapet. Erfaring frå Sørlandsbadet viser at etter initial skjerming, ynskjer brukarane å ha det kjekt saman med andre.

Forsking og dokumentasjon på nytteverdien av HB og formidling av dette skal gjennomførast etter retningsliner gitt av styringsmaktene, til dømes Regional etisk komité Vest.

Oppvarmingsenergi vert henta frå sjøen slik at HB vert ei miljøvenleg/grøn verksemd med energiforbruk langt under badeanlegg som vert varma opp med landstrøm.

HB - Utforming og tilgang

HB skal tilby helsetenester, bad, trening og møteplass i ein integrert og attraktiv modell.

HB og badeanlegget skal ha universell utforming og skal tilfredsstilla krav i «Bestemmelse for tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet» V-0732-2012. Terapibassenget skal ha 34°C

og utformast slik at flest mogleg kan klara seg sjølv. I tillegg blir det tilbod om personell og hjelpemidlar for dei som har behov for det.

HB ligg like ved Fv7 sentralt i Øystese midt i Hordaland. HB har god parkeringsplass og busstopp 30 m frå hovudinngang. Helsesenter, basseng og kafeteria ligg på grunnplan. HB vil alltid ha «stabil vær» med «treningsvenleg klima».

Øystese er ei vakker bygd midt i Kvam kommune, Hardanger og Hordaland om lag 9 mil frå Bergen. Innbyggjartal ca. 2.500, ca. 8.600 i Kvam.

Hardangerfjorden og fjella omkring er populære reise- og rekreasjonsmål.

Innafor 200 m frå HB finst apotek, handelssenter, kyrkje, Ingebrigt Vik museum (skulpturar), 1.000-årsstaden Kabuso (kunst- & kulturhus), idrett- og bowlingssenter, bilverkstad, båthamn, båtturisme, fiske, mm. I bygda er det også golfbane, ridesenter, langrenn- og skiskyttararena og mange merka turløyper i skog og fjell.

Norheimsund er regionsenter, inkludert kommune-, kommunikasjons- og handelssenteret i Kvam og ligg 6 km frå HB. Norheimsund fekk i 2013 Statens pris for attraktiv tettstad.

Verdi for Hardanger

HB vil resultera i vekst og utvikling i Kvam og Hardanger, både i anleggsfasen (investering 209 mill. kr), og spesielt seinare. Til dømes vil det verta 30-50 nye arbeidsplasser direkte i HB og hotellet, men eit slikt attraktivt anlegg vil også rekruttera nye innbyggjarar og nye verksemdar til Kvam og redusera utflytting. HB vil også stimulera til auka reiseliv til Kvam eller få fleire gjennomreisande til å stoppa og nytta HB og resten av regionen. Det er kalkulert med 85.000 besøkjande i eit normalår.

Hardangerbadet AS har skissert primære og sekundære positive effektar på folk og samfunn:

Primære effektar:

- Folkehelse
- Trivsel
- Attraktivitet
 - rekruttering
 - tilreisande
- Arbeidsplassar

Sekundære effektar:

- Folkevekst
- Handel og næringsliv
- Hytter og reiseliv
- Nye produkt (heilårstilbod)
- Heradets økonomi

Basert på erfaringane frå Sørlandsbadet i Lyngdal er vi nokså sikre på at hotellnæringa i Norheimsund og Øystese, og handelsnæringa i Norheimsund vil vera sikre vinnarar frå HB vert opna. I eit lengre perspektiv vil bustad- og hyttebygging stimulerast, og heradet vil spara

store summer på betre helse. Kvam herad kan spare store kostnader ved å unngå rehabilitering av skulebassenga i sentrale Kvam.

Det er vil vera stort potensiale for å utvikla nye helse-, fritids- og kulturprodukt i samarbeid med eksisterande verksemdar. Mogelege synergieffektar er store.

Kvifor kan HB lukkast?

Den omfattande kompetansen og den sterke viljen frå fagmiljøa og organisasjonane som skal samhandla i HB, er det beste argumentet for at dette unike tiltaket skal bli eit attraktivt og nyttig tilbod for brukarane. Heile lokalsamfunnet inkludert kommunar, næringsliv, organisasjonar og lag er engasjerte og ynskjer HB – og har alt betalt store summer til HB. Lag og organisasjonar støttar også godt opp om prosjektet. Folket og lokalt næringsliv har skaffa eller garantert for over 15 mill NOK.

I tillegg vil ein få på plass 12 mill NOK i aksjekapital til Hardanger Eigedom AS som skal eiga leike og familiebasseng og areal til helse og treningsaktivitet.

Sørlandsbadet (kombinert bad og trening) ligg i Lyngdal ca. 2,5 timars køyring frå Stavanger og Kristiansand, byar med ivrige brukarar av badet. Tilsvarende har folk i Bergen lang tradisjon for å bruka Hardanger som reisemål og rekreasjon. Kvam har 4.000 hytter og mange fleire fritidsfolk. HB vil som Sørlandsbadet få mange brukarar utan fast bustadadresse i kommunen.

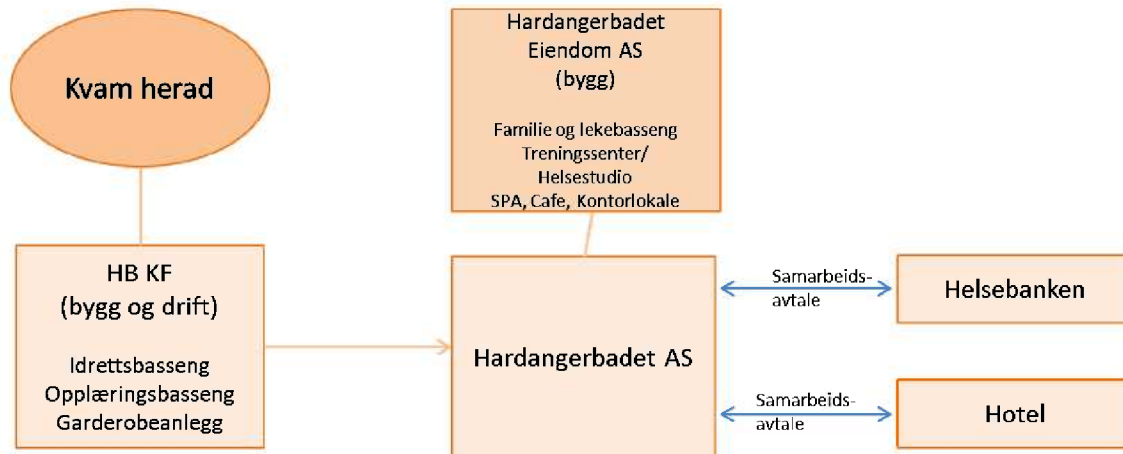
HB er planlagt etter same modell som Sørlandsbadet, men med integrert helsesenter og hotell. Sørlandsbadet har lukkast både funksjonelt og økonomisk med over 200 000 badande i året. Oppvarming via sjø og varme-pumper reduserer energikostandene. Basseng med sjøsalt utan tilsett klor er populært. Samarbeidet med Sørlandsbadet er svært godt, og prosjektleiarer der er med i styret for HB.

Styret i Hardangerbadet AS er tverrfagleg samansett av profesjonell styreleiar frå Jondal, tidligare ordførar i Kvam (dagleg leiar for HB), Regiondirektør i OBOS, nestleiar for Øystese næringslag, eigar av treningssenter, hotelleigar, og professor/overlege i indremedisin (Universitetet i Bergen/Haukeland Universitetssjukehus). Lag og organisasjonar er med i arbeidsgrupper. Ei prosjekteringsgruppe saman med hovudarkitekten Link Arkitektur utarbeider forprosjekt.

Kvam herad vil ytterlegare styrka kompetansen i og funksjonen av HB.

HB organisering, økonomi, funksjonar, kompetanse, samarbeidspartnarar og utforming

Organisering av Hardangerbadet

Hardangerbadet AS (HB AS) er eit privat selskap eigd av næringsliv og folk i Kvam. Selskapet har ansvar å gjennomføra forprosjektet, få på plass avtaleverk, finansiering og planar og tilbudsgrunnlag for totalentreprise.

Hardangerbadet KF (HB KF) vert eigd av Kvam herad og eventuelle nabokommunar som skal eiga og drifta idrettsbasseng, opplæringsbasseng, garderobe og sosialrom. HB KF skal nytta bassenga til skulesymjning, trening og konkurranse. HB KF vil ut over det leiga ut bassenga til HB AS.

Hardangerbadet Eignedom AS (HBE AS) skal eiga leik- og familiebassenget. I 2. etg. skal helse- og treningsaktørar leiga areal.

Legesenteret skal eigast og drivast av Helsebanken ANS.

Hardangerfjord Hotell skal utvida og oppgradera sin eigedom i eit integrert prosjekt kalkulert til ca. NOK 60 mill.

Organisering:

Kvam herad har i heradsstyremøte 24. aug. 2015 vedteke at det skal organiserast og etablerast eit Hardangerbadet KF (HB KF)

Prosjektering:

HB har engasjert Sivilingeniør Øystein Tufteland og Link arkitektar for å utarbeida teikningar, prosjektgrunnlag og kalkylar. Tilbudsgrunnlag for totalentreprise skal vera ferdig des. 2015.

Budsjett og finansiering av heile prosjektet.

Investering: Hardangerbadet og Hardangerfjord Hotell, totalt

Funksjon	Eigar	Areal kvm	Investering
Hardangebade			
Badeanlegg	HB KF	2.498	72
Familiebasseng	HBE AS	1.249	64
Helse-trening	HBE AS	1033	13
Legesenter	Hesebanken ANS	500	13
Hardangerfjord Hotell			60
Totalt NOK eks mva		5.280	209

Kostnadsoverslag frå LINK Arkitektur*

HARDANGERBADET

Kostnadsoverslag

10. februar 2015

	Badeanlegg	Treningssenter	Legesenter	Fysioterapi	Div. areal	sum
m2	3 747	400	500	200	433	5 280
Arkitektfag	39 525 689	3 176 661	4 152 824	1 543 624	3 386 311	51 785 109
Byggteknisk	18 226 813	2 003 955	2 504 944	1 001 978	2 198 079	25 935 768
VVS	15 704 403	1 442 464	1 902 778	761 111	1 669 681	21 480 436
Elektro	10 913 678	1 298 220	1 622 775	649 110	1 423 979	15 907 763
Rigg og drift, 8 %	6 749 647	633 704	814 666	316 466	694 244	9 208 726
Prosjektering, 5 %	4 556 011	427 750	549 899	213 614	468 615	6 215 890
Uforutsett, diverse 10 %	9 567 624	898 275	1 154 789	448 590	984 091	13 053 369
Tillegg for å kompensere reduksjon av "rimelige arealer" 470m2*7000	3 290 000					
SUM eks. mva.	108 533 864	9 881 030	12 702 674	4 934 494	10 825 000	146 877 062
+ 25 % mva.	27 133 466	2 470 257	3 175 669	1 233 623	2 706 250	36 719 266
SUM inkl. mva.	135 667 330	12 351 287	15 878 343	6 168 117	13 531 250	183 596 328
Kostnad pr. m2 eks. mva.	28 966	24 703	25 405	24 672	25 000	27 818
Kostnad pr. m2 inkl. mva.	36 207	30 878	31 757	30 841	31 250	34 772

Kalkyle for byggjekostnad av badedelen i Hardangerbadet for HB KF og HBE AS

	2/3 av bad	1/3 av bad	
	HB KF	HB AS	Samla
m2	2 498	1 249	3 747
Arkitektfag	26 350 459	13 175 230	39 525 689
Byggteknisk	12 151 208	6 075 604	18 226 813
VVS	10 469 602	5 234 801	15 704 403
Elektro	7 275 785	3 637 893	10 913 678
Rigg og drift, 8 %	4 499 764	2 249 882	6 749 647
Prosjektering, 5 %	3 037 341	1 518 670	4 556 011
Uforutsett, diverse 10 %	6 378 416	3 189 208	9 567 624
Tillegg for å kompensere reduksjon av "rimelige arealer" 470m2*7000	2 193 333	1 096 667	3 290 000
SUM eks. mva.	72 355 910	36 177 955	108 533 864
+ 25 % mva.	18 088 977	9 044 489	27 133 466
SUM inkl. mva.	90 444 887	45 222 443	135 667 330

Finansiering av Hardangerbadet KF

Finansieringskjelde - mi l l . kr.	Tilsagn	Moglege
Kvam herad - egenkapital	20,0	
Kvam herad, tomt	3,0	
EXTRA Stiftelsen	3,0	
Sp elemidlar	17,0	
Sp elemidlar - samarbeid med andre kommunar (30 % auke)		5,0
Samarbeid med andre kommunar		6,0
Hordaland Fylkeskommune		5,0
HFK – kompensasjonsmidlar	4,0	6,0
Trond Mohm (overført HBE AS)		
Sp arebankstiftinga Hardanger	0,5	4,5
Andre stiftingar (Gjensidige m.fl.)		
Andre sponsorar (overført HBE AS)		
M omskompensasjon (må avklarast)	12,6	
M va.frådrag (må avklarast)	6,4	
Sum	66,5	26,5
Finansieringsbehov	90,0	
Manglande finansiering - utfordring for HB KF og HB AS	23,5	

Med desse føresetnadane står det att eit finansieringsbehov av den kommunale delen av badeanlegget på 23,5 mill. Fullfinansiering må hentast frå dei «moglege» finansieringskjeldene. Kvam herad og HB AS må henta inn 23,5 mill i støtte frå det offentlege og stiftingar. Dermed kan støtte frå private nyttast som egenkapital i HBE AS.

Driftsbudsjettet til Hardangerbadet KF

HB - drift etter vedtak i Kvam heradsstyre

Utgifter HB KF	Kr
Energi	500 000
Personalkostnad	1 064 000
Forsikring	100 000
Kjøp av reinhaldstenester	200 000
Finans - forskot spelemidlar	
Regnskap - drift av selskap	500 000
Kommunale avgifter	75 000
Vedlikehald/vedlikehaldsfond	400 000
Totale kostnader	2 839 000
Inntekter HB KF	Kr
Husleigeinntekter	1 280 000
Utleige vaktmester/teknisk leiar	750 000
Totale inntekter	2 030 000
Underskot	-809 000
Kommunalt bidrag til drifta*	809 000

*Netto innsparing nedlegging tre basseng

Selskapet får eit underskot på kr 809 000 som tilsvarar netto innsparing ved å leggja ned tre kommunale basseng.

For å bøta på uforutsette hendingar som kan føra til underskot i Hardangerbadet KF rår rådmannen til at kr 10 millionar av det såkalla «mastefondet» vert låst som buffer mot dette.

Underskotsgarantiar		
Hardangerfjord Hotell	5	0,5 mill i 10 år
Øystese Næringslag/Bedrifter i Kvam	6	0,6 mill i 10 år
Øystese Idrettslag *		Drift samarb.

*Øystese Idrettslag har inngått avtale om å bidra med gratis personellressursar.

Samfunnsøkonomi

Hardangerbadet er eit prosjekt som passar godt inn i tankegangen både i kommuneplanen sin samfunnsdel og næringsplanen. Hardangerbadet kan skapa arbeidsplassar, opplevingar, vekst og verdiar. Verdiskaping kan skje gjennom direkte omsetjing i badeanlegget og hotellet, eller gjennom auka kundegrnlag for reiselivet generelt og handelsnæringa. Denne direkte og indirekte verdiskapinga er i delutgreiing av samfunnsøkonomiske effektar av Hardangerbadet estimert til ca 50 mill årleg.

Utforming

Sentral plassering ved fjorden

Fig. 1. Plassering

Fig. 2. Bygning

Fig. 3. Situasjonsplan 1.etg

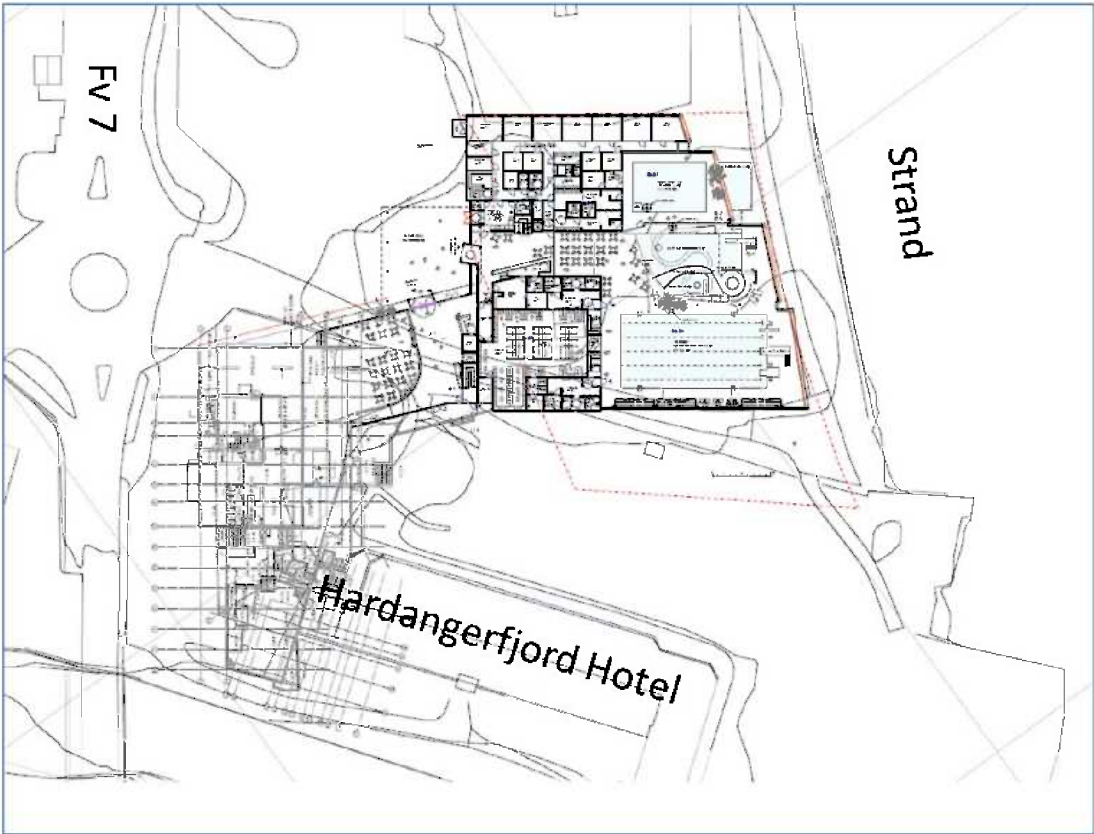

Fig. 4 – Situasjonsplan 2.etg

Planlagde funksjonar i HB

Badeanlegget

Trenings- og konkurranserbasseng, sjøvatn, 25 x 12 m
Opplærings- og terapibasseng, sjøvatn 34°C, tilrettelagt for funksjonshemma
Leike- og familiebasseng
Utandørs oppvarma sjøvatn-basseng ca. 3x10 m med tunell (tilbygg 2018)
Badstuer og steambad

Offentlege funksjonar

Frisklivssentral/Friskliv og meistring (Frisklivssenter, Læring og mestrings senter, mm)
Lege og fysioterapi (5 + 1 (spesialist) heimlar, 1 fysioterapiheimel)
Helsesøster
Psykolog og/eller psykiater?

Andre funksjonar i HB

Legesenter (Helsebanken Legesenter AS) 6 legar
Fysioterapi (Helsebanken Fysioterapi AS) 3 fysioterapeutar
Kiropraktikk 3 kiropraktorar (under planlegging saman med Syddansk Universitet)
Lysterapi (psoriasis) solarium og spa
Treningssenter (Hardanger Trening AS)
Fagbibliotek med helsefremjande litteratur, tidsskrift og brosjyrar
Kafeteria og kiosk med treningsartiklar og litteratur
Hotell: Hardangerfjord Hotell (same bygningskompleks)
Møteplass

Funksjonar under plan og ynskjer

Informasjon/kontor for pasientforeiningar, idrettslag og andre
Fotterapi, massasje, osteopati, og andre
Samarbeid med NAV om å få fleire raskare tilbake i arbeid
Forskning, evaluering og formidling

Kompetanse i HB

Intensjonsavtalar er inngått med offentleg godkjente personar og faggrupper:

Allmennlege
Spesialist i indremedisin, planlegg oppdelt indremedisin + revmatolog + dermatolog
Fysioterapeut og akupunktør
Ergoterapeut
Ernæringsfysiolog
Kiropraktor
Fotterapeut?
Kursleder Grete Roede
Pedagog
Treningsrettleiar
Personlig trenar
Gruppetrenings instruktør
Massør
Forskningskompetanse innan fleire fag (medisin, psykologi, ernæring, aktivitetsmedisin)

Samarbeidspartnarar med brev og til dels bidrag

Kvam herad
Helse- Bergen
Hardangerrådet – 7 kommunar i Hardanger
Hordaland Fylkeskommune
Norges forskningsråd
Norges svømmeforbund
Øystese Idrettslag
Helsebanken Helsesenter AS
Helsebanken Fysioterapi AS
Tonus Fysioterapi og Trening
Hardanger Trening AS
Hardangerfjord Hotell AS
Øystese Næringslag
Folk, lag, næringsverksemdar, og organisasjonar i Kvam
NRF Hordaland Fylkeslag (NRF=Norsk Revmatikerforbund)
NRF Kvam lokallag
Norsk Psoriasisforening
LHL
FFO
Øystese Sanitetslag
Kvam Vidaregåande Skular
Sørlandsbadet AS
Bidrag frå Trond Mohn, Lingalaks AS, Alsaker Fjordgroup AS, Marine Harvest Group AS

Framdriftsplan.

	Dato	Mnd.	År
HST –vedtak (Positivt)	24.	Aug.	2015
Ettablera HB KF		Nov.	2015
Finansiering		Des.	2015
Avtaleverk mellom partane		Nov.	2015
Utlysing hovudentreprise		Jan.	2016
Godkjenning av kontraktar		Mai.	2016
Godkjent finansiering		Mai.	2016
Byggestart		Aug.	2016
Innflytting		Juni.	2018